

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.337.2025

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 10800 Pani Poseł Joanny Borowiak wraz z grupą posłów, w sprawie oczekiwań społecznych zwiększenia wysokości renty wdowiej i złagodzenia warunków przyznawania świadczenia, proszę przyjąć poniższe informacje.

Ustawa z dnia 26 lipca 2024 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1243) wprowadziła od 1 stycznia 2025 r. nową regułę zbiegu prawa do renty rodzinnej po zmarłym małżonku z prawem do własnego świadczenia o charakterze emerytalno-rentowym. Przepisy ustawy przewidują, że w przypadku zbiegu prawa do powyższych świadczeń, począwszy od 1 lipca 2025 r., jedno świadczenie wypłacane będzie wdowie lub wdowcowi w całości, a drugie w wysokości 25% (w okresie przejściowym, tj. od 1 lipca 2025 r. do 31 grudnia 2026 r. – 15%). Tym samym, przywołany akt wprowadza nową regułę zbiegu prawa do nabytej renty rodzinnej, którą wnioskodawcy ustawy nazwali „rentą wdowią”.

Przepisy określają krąg osób uprawnionych do skorzystania z nowej reguły zbiegu prawa do renty rodzinnej z innym świadczeniem emerytalno-rentowym. Wdowy lub wdowcy ubiegający się o ustalenie nowej reguły zbiegu prawa do renty rodzinnej po zmarłym małżonku oraz prawa do innego świadczenia emerytalno-rentowego muszą spełnić warunki:

- osiągnięcia wieku emerytalnego określonego w art. 24 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych;
- pozostawania we wspólności małżeńskiej do dnia śmierci małżonka;
- nabycia prawa do renty rodzinnej po zmarłym małżonku nie wcześniej niż 5 lat przed osiągnięciem wieku emerytalnego określonego w art. 24 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych;
- niewstąpienia w nowy związek małżeński (wypłata świadczeń w zbiegu na zasadach tzw. renty wdowiej będzie ustawała z dniem poprzedzającym dzień zawarcia nowego związku małżeńskiego przez osobę uprawnioną).

Ustawa wprowadza limit pobieranych świadczeń w zbiegu w ramach tzw. renty wdowiej do poziomu trzykrotności najniższej emerytury, która od marca 2025 r. wynosi 1 878,91 zł tj. do wysokości 5 636,73 zł. Do ustalenia limitu wliczane są świadczenia wypłacane łącznie oraz dodatki przyznane na podstawie ustawy emerytalnej. W przypadku przekroczenia określonego limitu wysokość świadczenia wypłacanego w zbiegu zostanie pomniejszona o kwotę tego przekroczenia.

Wskazane warunki wynikają z konieczności skierowania renty wdowiej do osób najbardziej potrzebujących, które w sposób dotkliwy również finansowo odczuły stratę osoby bliskiej, a ze względu na wiek nie mają możliwości samodzielnego poprawienia swojej sytuacji bytowej. Ograniczenia zawarte w ustawie służą skierowaniu nowej reguły zbiegu do osób, które prawo do renty rodzinnej po zmarłym małżonku nabyły w końcowym okresie swojej

aktywności zawodowej lub po jej ustaniu, a zatem praktycznie utraciły możliwość zmiany swojej sytuacji majątkowej.

Wprowadzenie tych warunków jest rozwiązaniem kompromisowym, wynikającym z konieczności odpowiedzialnego wdrożenia nowego rozwiązania do systemu emerytalno-rentowego, uwzględniającego zarówno oczekiwania wnioskodawców projektu obywatelskiego, jak i możliwości Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (FUS) i budżetu państwa, z którego dotowany jest FUS.

Renta wdowia nie jest odrębnym świadczeniem. Stanowi szczególną instytucję w systemie ubezpieczenia społecznego, tzn. wprowadza uprawnienie do pobierania dwóch świadczeń jednocześnie (w całości jednego i drugiego w części). Ze względu na różny względem renty rodzinnej charakter tego uprawnienia, ustawodawca odmiennie określił warunki uzyskania prawa do pobierania tych dwóch świadczeń, uznając, że osobom, które utraciły partnera na późnym etapie życia, trudniej jest dostosować się do nowej sytuacji niż osobom młodszym. Uprawnienie do łączenia dwóch świadczeń stanowi inną konstrukcję prawną niż samodzielne świadczenie, jakim jest renta rodzinna i z tego względu może podlegać innym regułom w zakresie warunków nabywania uprawnień oraz ograniczeniom, jak w przypadku limitu wysokości pobieranych świadczeń.

W interpelacji Pani Poseł wskazała, jakoby jednym z warunków niezbędnych do przyznania renty wdowiej, było pozostawanie we „wspólności majątkowej”, tymczasem, zgodnie z ustawą o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, warunkiem otrzymywania renty rodzinnej wraz z własnym świadczeniem jest pozostawanie we wspólności małżeńskiej do dnia śmierci małżonka.

Przepisy ustawy emerytalnej nie zawierają definicji wspólności małżeńskiej, jednakże na tle orzecznictwa sądowego Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyjmuje, iż jest to rzeczywisty związek łączący małżeństwo poprzez wspólne zamieszkiwanie, prowadzenie gospodarstwa domowego, pożycie, wierność i współdziałanie dla rodziny. Dotyczy ona również różnego rodzaju więzi nie tylko natury fizycznej, lecz także duchowej, osobistej, majątkowej, emocjonalnej oraz uczuciowej. Podkreślenia wymaga, że wspólność małżeńska może zachodzić w przypadku różnych małżeńskich ustrojów majątkowych: zarówno w przypadku wspólności majątkowej, jak i rozdzielności majątkowej czy rozdzielności majątkowej z wyrównaniem dorobków.

Wypłata świadczeń w zbiegu z rentą rodzinną nie przysługuje małżonkowi rozwiedzionemu, będącemu w separacji, a także wdowie/wdowcowi, który do dnia śmierci małżonka nie pozostawał z nim we wspólności małżeńskiej (np. w długotrwałym, faktycznym rozłączeniu obejmującym wieloletnie zamieszkanie w różnych krajach bez utrzymywania więzi ekonomicznej).

Odnosząc się zatem do poruszonej kwestii rozdzielności majątkowej, czyli osobnego zarządzania majątkiem osobistym małżonków przy zachowaniu więzi, które składają się na wspólność małżeńską, pragnę zauważyć, że okoliczność ta nie ma związku z systemem ubezpieczeń społecznych, a więc nie wpływa na prawo do renty rodzinnej, jak również do renty wdowiej. Wspólność majątkowa jest bowiem kategorią prawa rodzinnego, wspólność małżeńska zaś – prawa ubezpieczeń społecznych.

W Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej brane pod uwagę i badane są wszystkie postulaty zgłaszane przez świadczeniobiorców, również te dotyczące zmiany przepisów

emerytalno-rentowych. Wszystkie zgłaszane uwagi są dla Ministra istotną wskazówką przy podejmowaniu przyszłych działań, zmierzających do doskonalenia systemu emerytalnego.

Ze względu na fakt, że każda zmiana w systemie emerytalnym ma konsekwencje finansowe i wpływa na funkcjonowanie wielu osób, wszelkie nowe rozwiązania dotyczące tego obszaru winny być dokładnie analizowane. Dotyczy to także ewentualnego rozszerzenia kręgu osób uprawnionych do renty wdowiej. W każdym przypadku – biorąc pod uwagę aktualną i prognozowaną sytuację Funduszu Ubezpieczeń Społecznych – będzie ono się bowiem wiązało z koniecznością zwiększenia dotacji z budżetu państwa do FUS. Z tego powodu kluczowe w tej sprawie pozostaje stanowisko Ministra Finansów i Gospodarki.

Jednocześnie, odnosząc się do kwestii weryfikacji i podwyższenia wskaźnika łączenia świadczeń renty wdowiej, wyjaśniam, że zgodnie z art. 16 ustawy z dnia 26 lipca 2024 r. Rada Ministrów dokona w 2028 roku weryfikacji wskaźnika wysokości świadczeń w zbiegu, w celu oceny zasadności jego podwyższenia, uwzględniając na tle sytuacji społeczno-gospodarczej kraju położenie grup uprawnionych na mocy niniejszej ustawy do wypłaty świadczeń w zbiegu. Będzie to również okazją do całościowego przeglądu rozwiązań prawnych dotyczących renty wdowiej, w tym – kręgu osób uprawnionych do korzystania z tego rozwiązania.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

dr hab. Sebastian Gajewski, prof. uczelni

Podsekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/